

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. De pœnæ sensus dæmonum, & damnatorum intensiua magnitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

communem hanc nostram conclusionem. Denique cum connaturalis modus disponendae adeo necessaria vehementis apprehensionis malorum, ex qua ad dolorem, & tristitiam, & poenam sensus de illis demones cogantur, sit per intensas eorum malorum species ipsius impressas, ita fieri à Deo dicendum est, si malorum omnium, quorum dolor, & poena sensus à Daemonibus est species propriae (vt Arriaga supponit) naturaliter habeantur; quod tamen non ita est verum de malis priuatiuis, seu priuationibus, de quibus obiectis dolent, & poena sensus proinde puniuntur, & species propriae non dantur; sed per discursum à demonibus, vel potius ex Dei reuelatione, nec vt sunt in se sed per species alienas à demonibus intente cognoscuntur, nec aliter cognosci absolute, ab eis possunt, vt suo loco ostendimus.

9. Contra hanc, suam etiam, conclusionem secundam opponit Vazquez citat. d. 242. c. 4. num. 12. §. *At obicitur* quis, ex quauis vehemente cogitatione, & ingentis, cuiusvis boni non cogi voluntatem ad delectationem de eo concipiendam, dummodo in actuali exercitio delectationis appareat ratio mali quo ab illa voluntas retrahatur: ergo neque ex vehemente cogitatione ingentis cuiusvis mali, proprii status damnationis, potest voluntas demonis cogi ad dolendum de illo, dummodo in non dolendo, siue in doloris, negatione appareat ratio aliqua boni, qua voluntas retrahatur à dolore de illo malo. Ratio autem vtiuisque eadem, & à priori est: quia propositio boni, & mali, siue in obiecto, siue in eius prosecutione constituitur voluntas in actu primo proximo indifferens, & libera ad actum prosecutionis, eiusve omissionem, vel fugam; cum quo pugnat ad prosecutionem, vel fugam obiecti determinate voluntatis ex parte actus primi determinatio, & necessitas, atque ad alteram impotentia physica. Pergo: atqui, cum dolor de malo proprio damnatorum, seu poena sensus tantum actuale malum sit, nequit non damnatis representari, ac subinde bonitas negatiua, & magna, siue tanti mali carentia, in non eliciendo dolore, seu negatione doloris de illo malo proprio status damnationis apprehensio; ergo eis adest absoluta physica potentia, & libertas in actu primo ad illum suspendendum. Respondet ipse posse voluntatem suspendere delectationem, vel dolorem, de obiecto iucundissimo, vel acerbissimo intente proposito, ac vehemente apprehensio pro suo arbitrio ex apprehensione mali, quod in exercitio, vel delectationis de bono, vel doloris de malo, eum auertere apprehensionem vehementem boni illius, vel mali praegrandis pro suo arbitrio potest; secus, cum illam auertere non potest: perstant enim illa rapiunt, velit nolit, voluntas in boni gaudium, ac delectationem, vel in mali dolorem, & fugam, & si exercitij stultitias affectus difficultas, & malum menti obueretur, in Daemonum autem potestate, & arbitrio, non est ingentis mali, tam positiui, quam priuatiui, proprii status damnationis, apprehensionem auertere: quare nec apprehensa acerbitate doloris de illo, & bonitate negatiua carentia illa per doloris suspensionem, suspensio hæc in arbitrio, & potestate voluntatis eorum absolute erit. Non acquiesco solutioni, si ex parte actus primi ad dolorem de illis malis apprehensio acerbis doloris illius pro posteriori naturæ exercitio à voluntate concipiendi, ac subinde negatiui, in eo non concipiendo, bonitatis apprehensio talis in Daemonibus admittatur, quæ apprehensioni intente, & vehementi de malis illis ita praeponderet, vt satis sit, eorum voluntatem ex parte antecedentis ad eius doloris conceptionem in aequilibrio absolute tali, & si minimo ad eius omissionem contrahere: tunc enim, & si intensam apprehensionem de malis illis auertere voluntas demonum, præ arbitrio, nequeat, actus tamen proximas indifferens potestatis voluntatis demonum ad eius doloris conceptionem, vel omissionem præfata obiectione demonstratur, quare, & impotentia physica absoluta, & ex parte actus primi voluntatis eorum ad eius doloris, & poenæ sensus

suspensionem euidenter rejicitur. Respondetur ergo: eiusmodi cognitionem acerbis doloris illius de malo, tam priuatiui, quam negatiui, ac subinde negatiue bonitatis, in eo suspendendo, nunquam ex parte actus primi ad eum eliciendum in ea saltem intentione voluntati Daemonum adesse, quæ sufficiat ad æquilibrium absolute tale, adhuc minimum, ad eius doloris suspensionem: tam ex parte specialis prouidentiae Dei, vt eos pro meritis poenæ sensus puniat; tum ex vehementia apprehensionis malorum illorum, de quibus dolor est concipiendus, quæ ira demones, & alios damnatos, eorumque mentes occupat, vt vix acerbis doloris de illis pro posteriori concipiendi locum relinquat; sed attonitos reddat: adeo, vt nec, postquam in instanti primo damnationis illam dolore conceptu experti sunt præ intensissima eadem apprehensione malorum, eorundem sequenti instanti durationis ex parte actus primi propositorum ad dolorem eundem concipiendum, doloris vel nusquam, vel adeo leuiter, ac remisse attendant, vt eius apprehensio in præsentia vehementis alterius malorum illorum æquilibrium voluntatis, adhuc minimum, ad doloris suspensionem absolute, nequeat continuare: vt in illis patet, qui comburantur aliquandiu, & continuo, vel liget nolint, donec ignis sensus & cognitio est, voluntate dolent, quin acerbitate doloris actualis huius de combustionis immediate ante perceptæ attendant, vt ab eo concipiendo possint pro arbitrio abstinere. Quod ipsum de ingentis boni, vehementer, & quam intente apprehensio delectatione dicendum est, & si in ea concipienda labor esset, & acerbis, seu molesta difficultas.

CERTAMEN III.

De poenæ sensus Daemonum, & damnatorum intensiua magnitudine.

1. *C*ircæ magnitudinem, intensiuam siue, intensiorem poenæ sensus demonum, & damnatorum reliquorum, certa quædam, & extra controuersiam posita præmittenda sunt, vt difficultatis in præsentia examinandæ scopus clarius discipulatur, & innotescat. Primo certum est, poenam sensus, tum de malis priuatiuis, tum de positiuis, quibus demones à Deo puniuntur esse intensissimam; quo vero gradu à nobis esse cordate indefinibile, ac subinde neque esse prudenter disputabile, vt patet; quod autem poena hæc sensus valde intensa cunctis demonibus, & damnatorum animabus sit certum itidem est; siquidem de solius gloriæ æternæ priuatione desperatus dolor, & tristitia, (quoad poenam sensus, vt diximus, pertinet) tam vehemens omnibus, & singulis est, vt pro spe illam aliquando (& si post millium annorum millia) obtinendi totidem annis poenas sensus quantumvis intensas cruciatuum reliquorum paciscerentur, paterenturque libentissime, vt Dei prouidentia, & dispositione Demones, & damnati, sæpè apud fide dignas historias viuis hominibus testati legunt: id quod, & quæ priuantur, excellentia, & magnitudo gloriæ facile suadet. Ad hæc poena sensus ex ignis tortura demonibus, & damnatis cunctis communi proueniens ingens adeo est, vt quemvis dolorem à nostro communi igne in nobis productum, & productum in nobis possibilem ita intentione superet, vt ideo ignis noster, atque ex eo producibilis dolor pictus ab Augustino, ac Patribus aliis respectu illius merito dicatur. Ni fortè ea locutione, non solum intentione, sed specie, & essentia poenam ignis, nostris à nostro igne cruciatibus, vt res picturæ suæ excellere velint. Tertio, de particularibus sensus poenis, cuique viro, & prauæ demonum, & damnatorum delectatione, respondentibus Deus solus, qui eorum affectuum, nouit intensiuam magnitudinem, nolla valet. Id nos solum, & rationi, & reuelationi Apocalypsis.

lypsis, & de damnatis, & damnandis omnibus in meterece babilonica expressum: *quantum glorificavit se, & in deliciis suis, tantum dante illi tormentorum, dicere possumus: maiori cuiusvis generis delectationi praeferat, maiorem, intensioremque poenam sensus specialem responsum, solum ergo, quoad poenae sensus intensiorem, & intensiorem, seu quasi intensiorem magnitudinem ex pluribus individuis doloribus, ex diversis malis conceptis quaestio esse potest, an tanta sit, ut nullum dæmonum, & damnatorum gaudium locum relinquat?*

2. In hac vero difficultate illud certum omnibus Theologis est esseque debet, ut doctus noster Vazquez citat. d. 4. c. 3. n. 7. §. *Ego quidem existimo primum*, poenam sensus, seu dolorem, & tristitiam dæmonum damnatorum de malis status damnationis propriis locum de facto non facere gaudium, ac delectationem de vilo alio obiecto, quia poena illa sensus leniatur, deferatur, ac mitescat. Hoc legitima illatione inferitur ex dogmate aternitatis poenae omnis, cuiusque damnati, & fructus suae damnationis propriae (nec solum accidentarie advenit, & transiens, ut diximus) statuto a nobis, q. 1. certam, i. num. 1. Siquidem poena sensus, quae gaudium, & delectationem illa de obiecto alio mittit, remitteretur, nec quanta intensius pro meritis aeternum infirmitas de qua de quaestione fuit, aeternum duraret. De gaudio vero, & delectatione poenam sensus, non mitigante circa obiecta alia Soarius noster citato lib. 8. c. 15, docet: de obiectis aliis accidentarie obvenientibus dæmoni, vel damnato cuiusvis, posse illum, gaudere leniter, & vicumque, delectari; quin tamen poenam cuique promeritis adeo taxatam remittit, aut levet. In quam sententiam trahere conatur Alexandrum, l. p. q. 100. m. 4. a. 1. & 2. S. Thomam, l. p. q. 64. a. 3, argum. 1. iuncta eius solutione ubi ex Augustino l. 1. lib. 1. contra Manich. c. 17. gaudium aliquod dæmonibus de victoria contra homines tentationibus suis porta videtur concedere, sicut, & in 4. d. 45. q. 2. a. 1. & q. 1. a. 2. ad 4. Sed tamen horum doctorum nemo Soarii sententiam docuit. Non Augustinus: qui de gaudio victoriarum, & potestate superandi homines, quos ad peccata tentant, impellunt, ac vincunt, non verum esse ait, sed fictum, & verum potius poenae suae augmentum ita enim subdit. *Et inde maior poena est, quod de hac tam infelici potestate, (secundum autem veri gaudij infelicitas obiecti esse potest) qui solebat antequam caderet de sublimi veritate gaudere? Poenam igitur veram, ac dolorem captare dæmonem de sua hac potestate, & victoria parat contra homines ait, cum eam obtinet, ac non sibi bonam (ut eius in Deum, & homines odium, ira, & invidia prius deceptoris pingebant, & proponebant ipsi, ut homines tentaret) & gaudij subinde obiectum, sed malam, ac infelicem, & novae accidentariae verae poenae obiectum experitur: ac inde speratum a se gaudium in vmbra inanes, & vana phantasmata absijcit: inde ex Augustino edoctus sanctus Thomas citatis locis, praefertim ex 4. sententiarum, gaudium hoc dæmonum phantasticum appellavit: tantumdemque voluit Alexander, dum illud gaudium amaritudinem plenum citato loco esse dixit: scilicet, ut ad speciem gaudium futurum appareat, fuitque vera poena, & amaritudo, cum tenetur: ut de Sodomae pomis vulgo dicitur ad speciem pulcherrimas. manibus tamen, oteue compressas in fumum abire. Nihil ergo Soarii sententia praesidij in doctoribus habet.*

3. Dicendum igitur est. Poena sensus, seu dolor, & tristitia dæmonum, & damnatorum de in aliis propriis status damnationis, tam magna intensius est, ut gaudium de alio quovis obiecto, non solum de facto, sed de possibili locum in sensu compositio excludat. Ita Gabriel, in 1. d. 7. q. 1. a. 3. dub. 1. Okam q. 19. sine ad dub. 7. Molina ad q. 64. a. 3. d. 1. §. *Dicendum est nihilominus*, Ruiz de Monicoa tomo de scientia d. 53. sect. 3. n. 53, & lect. 4. n. 22. Vazquez citat. n. 7. §. *Deinde dico*, ac deinceps, n. 8. & 9. Arrubal, l. p. 1. d. 181. c. 1. Granados tract. 14. d. 4. n. 1. Alarcon. citat. d. 9. c. 8. n. 6. §. *Hac autem tristitia*, ac deinceps Praepositus ad q. 64. a. 3. In Comentar. n. 11. §. *ex his sequitur*. Probatur primo: quia status Beatitudinis praerogative gaudio, & felicitate, eius propria, nullum tristitiae locum de obiecto vilo, reliquit Beatij; ergo nec status damnationis, pro ingenti sua infelicitate, ac de tot, tantisque malis ei propriis, & perpetuis vehementer, & intense cognititis tristitia vili

gaudio, & delectationi de vilo obiecto dæmonibus, & damnatis locum relinquit. Consequentia a contrario tenet maxime, cum eadem sit ratio a priori pro utroque data ab Aristotele 7. Ethicor. c. 14. sub med. bene à Vazquez, ubi proximè intellecto. *Voluptas aut contraria*, (id est, quae dolori de eodem obiecto sub eadem ratione considerato contrariatur, ut oportet ad contrarietatem cum illis, & quavis, c. 1. propriè, & stricta lege dolori non contrariatur.) *Modo fit vehemens pellic dolorum*, quia quo magis, quis de obiecto bono possessio gaudet, quod minus ipsi, aliis tristibus, & malis apparet. eo minus de his tristitia potest praesentibus: ergo adeo potest, celeriter, & bonitati obiecti possessi magnitudo, & respectu aliorum tristium excessus, & cognitionis eius intensio, ac subinde gaudij de ipso vehementia, ut locum dolori, & tristitiae de illis, i. de bono gaudenti, non relinquat. Contra vero, ita potest crescere magnitudo mali, de quo tristatur, & excedere in sua linea bonitati aliorum obiectorum, de quibus gaudendum esset, atque eis intensius representari, & libidine à Deo vehementem tristitiam de ipso ingenerare, ut gaudium, & voluptatem de illis capiendae locum occidat, id quod in vehementer de aliquo ingenti bono, aut malo intense apprehenso, gaudentibus, vel tristibus, quotidie experimur. Ratio autem virtutis a priori. Quia obiecta, bona, & iucunda ac mala, & tristitia, ut ad gaudium, & voluptatem vel ad dolorem, & tristitiam trahat voluntatem sola magnitudines, suae bonitatis, & iucunditatis, vel contra, iniucunditatis, & malitiae, & cognitionis, quae representantur, inter se pugnantiae proximè cum alterius, & in utroque excessus, longe maiori, quam in altero est, non solum de facto voluntatem ad se vehementer trahit, sed praerogative in morio, & cognitione sui alterius motionem intentionalem respectu voluntatis, debilitat, & frangit, ut solum ad contemptum sui remaneat. Cum igitur status beatitudinis, bonum, & felicitas, de quo gaudent Beati, tanto excessu in sua linea creas malis aliis, & tristibus, quae accidentarie eveniunt, ac representantur illis possunt, praecedant, ac item clare, & ut in se sunt cognoscantur; contra vero, tot, tamque status damnationis mala, cum sua perpetuitate, & aeternitate durationis vehementissime, certissimeque dæmonibus, Et damnatis cuiuslibet representantur, ut diximus: illi vehementer adeo gaudij, hi vero tam intenso dolore, atque tristitia, rapiuntur, & perfunduntur, ut de alijs à Deo minoribus advenitis, & accidentariis malis, vel bonis, nec gaudere dæmones, nec tristari Beati viliatenus possint.

4. Probant. 3. Okam, Gabriel, & Molina. Quia Deus decrevit, ad gaudium nullum de obiecto vilo cum dæmonibus, & damnatis concurrere; tamen de se bona occurrentia etiam eorum voluntati tristitia vehementer de tot, tantisque, & perpetuis malis praecupat, atque absterge gaudium aliquot possent ingenerare: quae ratio impotentiam, eorum absolutam gaudendi optime probat, atque in Beatis impotentiam finem tristitiae ex decreto simili divino, non concurrenti cum illis ad tristitiam de obiecto vilo concipiendam. Quod nihil absolute violenter contrahit, ut Vazquez putat cum status summi, vel felicitatis, vel infelicitatis exigentiae naturali causalium, ut ad ipsorum effectus concitum ex parte sua necessarium esset, paratissime habet Deus longe praeparat, ut diximus non semel. Atque ex hac terra probatione facillime respondetur argumento aduersus sententiam praepositus, quod licet habet. Quidquid absens obiectum desiderij esse alicui potest, potest itidem praesens, & possessum esse, eadem gaudij & delectationis obiectum: atqui plura bona dæmonibus obiecta, & occurrentia possunt eis esse desiderij obiecta, dum absunt, imo, & fuerit de facto, dum ipsi aberant, & desiderio perendi & seducendi homines ad peccatum, & damnationem, & ex dæmonum, ad Christum Dominum petitione Matth. 8, ne in gehennam, sed in porcos mittentur: ergo, si ipsi adveniant, ut de facto adveniat, & hominum perditio, & in porcos immisio, poterunt esse illis gaudij obiecta, imo, & de facto fuerit, siquidem aeternum alicuius rei absentis desiderio praesens, & obvenit gaudium contrarietate succedit. Hoc tamen nihil probat, si concitum Dei necessarius ad virtutis affectum à Deo ipsius esset; secus vero, si ex parte Dei ad desiderium, rei absentis solum, non autem ad gaudium praesentis effectus, sicut, ut tertia ratione multa probabilitate funderetur, Ne

Ne tamen huic rationi leuissimæ huius obiectionis solutio alligetur æqua facilitate respondeo, ex dictis n. 2. distinguendo maiorem: quidquid absens obiectum desiderii est, esse potest, postea præsens esse desideranti obiectum gaudij, *ni ex falsa apprehensione bonitatis obiecti, absens, quæ eius præsentia, & possessione corrigitur, desiderium habeatur, nego maiorem*, adhuc quotidianis experimentis nostris, falsissimam si autem sunt obiecta desiderij Dæmonum enumerata, & quæcumque alia velis enumerare ex falsa apprehensione bonitatis, & iucunditatis ex eis percipiendæ quæ illorum tamen præsentia, & obiectio Dæmonibus illdem inuicunda, & acerba corrigitur; tamen odio, ira, & inuidia in Deum, & homines continua, rursus, & continuo tota æternitate decipiuntur, nec continuis experimentis corrigitur, ac falsam suam apprehensionem iucunditatis ex eis obiectis percipiendæ quominus eadem, aut similia alia, dum absunt, non desiderant.

5. Accedit tristitia, & dolorem vehementem de malis status damnationis propriis desiderio aliorum, quæ bona sibi repurant non respiciunt, quia desiderium anxietatem, dolorem, & timorem, intense tristitia affectus conaturalissimus, quare cum vehementi tristitia Dæmonum non solum facili, sed amicissime composibiles, secum deferuntur: cum statu damnationis, in quo eis etiam affectibus cruciantur. At vero affectus gaudij de obiecto quouis cum vehementi tristitia, & dolore, de adeo grandioribus malis status illius Dæmones, & damnatos præuocant ac præoccupatos, inueniens locum non habet, nec ipse affectus gaudij, nec vires eius obiectum, vt voluntatem moneat possit inuicem dicta n. 3. & si non ex falsa apprehensione, sed vera de obiecti absentia, aliqua bonitate desiderium Dæmonibus moueatur, quod cum tristitia vehementi, quæ præoccupatos illos inuenit, impugnat, sicut pugnat de eodem obiecto præsentis, gaudium: quare maior illa de eodem vere, ac non, apparetur adhuc solum, bono obiecto, vera non est, vbi ex parte, voluntatis impedimentum vehementis tristitiae gaudij de obiecto eodem præsentis adest. Est enim eadem maior propositio illa cum hac: obiectum, quod potest mouere voluntatem expeditam, potest mouere impeditam: quo nihil magis à veritate, & probabilitate remotius. Maxime, cum tristitia illa vehemens & ingens dolor ex magno, in sua linea, excessu mali & cogitationis eius, quam sit bonum de quo gaudendum erat, concipitur: vt in Dæmonibus, & damnatis, contingit, sicut in Beatis gaudium, quibus alia obiecta desiderare (sine anxietate tamen, timore) non tamen de eis non adquisitis, aut de malis aliis (puta hominum damnatione tristitia ob vehementes gaudium de longe maiori bono quod possident, & viuam eius cognitionem, & hæc sit tertia, & æque facili argumētū aduersariorum solutio. Iam quod de lapsu, & perditione hominum nisi à viris sanctis, gaudere videreque apud fide dignas historias, legatur: iudicium simulatum ab eis exterius est, & Sardonicus risus verax: solum in miseros homines irrisio abique vlla Dæmonum irridendum voluptate multaque eorum accidentaria amaritudine, & acerbitate. Sed neque Angeli de hominum (etiam suæ custodiæ commissorum) perditione postius tristantur, de quorum tamen salute valde gaudent: ac proinde negatiue tristantur, quatenus gaudij illo accidentario, carent, quam vt hominibus (quibus aliter nequeunt) significet postius tristitia, signis, & vocibus vbi quandoque sunt vti, & de Spiritu Sancto tristitiæ postius natura sua incapax dicitur ad Eph. 4. *Nalite contristare spiritum Sanctum.*

6. Denique Soar. supra n. 10. opponit status damnationis & summæ miserie, non pugnat cum cognitione aliquam veritatem naturalium (adde, supernaturalium fidei etiam, quam Dæmonibus damnatis supra concessimus) cum tamen status felicissimus beatitudinis nullum physicum errorem admittat; ergo male ab incōpossibilitate, tristitiæ cum statu, & gaudij beatifico infertur à contrario cum statu miserrimo damnationis, & vehementis tristitiæ propriæ illius, incōpossibilitas gaudij de obiecto alio in damnatis. Leuior

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus II.

adhuc obiectio. Argumentum enim nostrum à gaudij beatifico ad tristitiam damnationis est ad effectus voluntatis vehementis, gaudij, aut tristitiæ repugnantibus, ex rationis repugnantia identitate, quæ in oppositiōibus aliis à contrario faciendis neq. extenditur, nec potest extendi: vt quidquid alterutri statui adit alteri debeat deficere vel contrarium ad esse. Vtique videret Soarius, quam male instantiam contra nostram sententiam & probationem assumpserit, animaduertente debuisse veram cognitionem, etiam supernaturali in fidei, Dæmonibus & damnatis datam, seruata in illo statu esse, vt certissima atq. indefectibilis veritas cognitione de suis malis eorumque, & infelicissimi status perpetuitate, acerbis, desperatiuque dolerent ac tristerentur, quod statui damnationis maxime congruit, cum supplicij pænæ & calamitatis status sit: contra vero, cum beatitudo felicitatis summæ status perpetuoque amicorum, & filiorum Dei sit, error ab eo omnis debet exulare, cum & defectus physicus ac vero gaudij, & delictis Beatorum quibus de iunatus status ille totus est, nequeat inficere, sed falso & deceptorio alicui gaudij à Beatis relegando in hoc ergo, quoad cognitionem status damnationis, statui beatitudinis contrariatur. Quod his veras solum cognitiones admittat, quæ vere felicitatem, nec solum apparenter, & elusorie augeant, ille vero nullam, quæ nequeat, eius infelicitatem, cruciatum dolorem, & tristitiam facere, vel augere videbatur tandem ad pænā sentius vniuersum spectare examen loci vbi nunc Dæmones, & animæ damnatorum puniuntur, & à postremo iudicio damnati omnes puniendi sunt: sed tamen, cum de sola pænā sensus ex ignis tortura, de qua pronunciat in Dæmonibus, & animabus separatis damnatorum aliqua explicatio requiratur, opportunius, quæstione sequente de Dæmonum tortura ab igne, de loco, vbi ita torquentur, ac post vniuersale iudicium damnati omnes torquentur agemus.

QVÆSTIO IV.

De Dæmonum, & animarum separataram tortura ab igne.

¶ Desit iam difficultas de Angelis quæstionum ordine postrema, difficultate prima de Dæmonum, & animarum damnatorum hominum separataram per materialem ignem, & calorem tortura in statu damnationis, quæ à Deo scholasticorum ingenia huculq. torfit, vt perpetua eorum in scholis viæ, æque ac Dæmonum in damnationis termino tortura non abs te fore videatur. Cum modus, quo ab igne materiali, eiusque corporeo etiam calore spirituales substantiæ puræ, quæ subinde corpoream aliquam ipsis disconuenientem qualitatem physicè pati nequeunt, & à quibus illam educendi actiuitatem physicam agentia corporea habere non possunt (torquentur, torceantur, ac licet sine destructione) crementur humano discursu & philosophica ratione assignabilis explicabilisque non appareat. Idcirco Aug. vbiuis in hac incidi difficultatem piam suam, doctrinamque ignorantiam proficitur 1. de ciu. c. 10. *Miris inquit, & ineffabilibus modis accipiunt Dæmones ab igne pænā, scilicet 2. de verbis Apost. Fidelis ignorantia, quam temeraria sapientia de Spiritu, & licet cap. 14. igitur. Cui responsio ista displicet, quærat Doctorem; sed cauere ne inueniat præsumptorem.* Consonat Magistro Prospero elegantem carmine libro de ingratis Greg. 4. Dial. c. 19. c. 6. §. *Hæc opinio ex scholasticis fere omnes supponit, fatenturque, expressus Durand. in 4. d. 44. q. vlt. Val. d. 24. c. 6. §. Hæc opinio circa med. & fine Soar. c. 15. n. 45 & 48. Alarc. cit. d. 9 c. 10. n. 1. quod, & nos potiori iure de nostra tenuitate sentire debemus & fateri, ei tamen inexplicabili difficultati emolliendæ, cæterorum scholasticorum modesto exemplo, & quam*

li potius